Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Икономическа демокрация във вътрешния пазар“

(2009/C 175/04)

На 27 септември 2007 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Икономическа демокрация във вътрешния пазар“.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 6 ноември 2008 г. (докладчик: г-жа SÁNCHEZ MIGUEL).

На 449-ата си пленарна сесия, проведена на 3 и 4 декември 2008 г. (заседание от 3 декември), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 110 гласа „за“, 29 гласа „против“ и 22 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения**

1.1 Установяването на истинска демокрация в рамките на вътрешния пазар е едно от основните изисквания, за да бъдат ефективни правата на европейските граждани. Само когато бъде възприета тази идея, ще се създаде ситуация, при която всички участници на пазара разбират и подкрепят значението на пазара за европейската интеграция.

1.2 Чрез защитата на потребителите досега беше възможно постигането на равновесие между различните участници на пазара, въпреки че, разбира се, европейската политика в областта на конкуренцията насърчава законодателните инструменти, които ограничават пречките пред конкуренцията, ощетяващи потребителите, работниците и по-общо гражданите.

1.3 Икономическата демокрация на пазара предполага не само постигане на равенство между различните участници на пазара, но също и подобряване на качеството на живот на гражданите, което може да се постигне посредством:

— разработване и прилагане на законодателни инструменти от политиката в областта на конкуренцията, както и включването на потребителите и на другите заинтересовани страни в компетентни по тези въпроси структури, както на общностно, така и на национално равнище;

— доразвиване на тази политика, така че да отговори на икономическите интереси на онези, които са пряко засегнати от незаконните конкурентни практики.

1.4 За постигане на тази цел следва да бъдат предприети конкретни действия, които да повишат и да гарантират доверието на всички участници на вътрешния пазар. Тези действия биха могли да бъдат насочени към:

— хармонизиране на всички законодателства и приравняването им поне по основни въпроси от областта на материалното и процесуалното право;

— обвързване на защитата на участниците на пазара с основните права, признати в договорите, без при все това да е необходимо изготвяне на нови процедури, за да не се увеличи административната тежест;

— привличане на различните участници на пазара в организации, компетентни в областта на конкуренцията, което е едно от предложенията на ЕИСК, многократно отправяни в редица становища, както и изграждане на добре функционираща мрежа за информация.

1.5 ЕИСК насърчаваше активно упражняването на правата на равно третиране във всички политики, както и засиленото участие на гражданското общество в структурите на Общността и по-специално в онези, отговорни за политиката на конкуренция. ЕИСК е на мнение, че осъществяването на целите на Лисабонската програма за по-конкурентоспособна и динамично развиваща се икономика днес минава през гарантирането на икономическата демокрация във вътрешния пазар.

2. **История**

2.1 Договорът от Лисабон, в член 6 от ДЕС ([1]), постановява, че Съюзът зачита правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права на Европейския съюз ([2]), която има същата юридическа сила като Договорите.

2.2 Хартата установява като основни права на Съюза, наред с другите, равенството, правото на собственост, защитата на потребителите и достъпа до услугите от общ интерес, права, които имат влияние върху функционирането и осъществяването на единния пазар.

2.3 Принципът на равенство между гражданите е една от основните ценности на Съюза (член 2) и същевременно като демократичен принцип на Съюза представлява задължение, което Съюзът трябва, в съответствие с член 9 от ДЕС, да съблюдава във всички свои дейности, включително икономиката, която развива в рамките на вътрешния пазар.

2.4 От своя страна, Съюзът разполага с изключителната компетентност ([3]) да установява правила относно конкуренцията, необходими за функционирането на вътрешния пазар (член 3 параграф 1б).

([1]) Използвана е номерацията съгласно консолидираната версия на Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, публикувана в ОВ C 115, 9.5.2008 г.

([2]) Текстът се позовава на изменението на Хартата от 12 декември 2007 г. в Страсбург, публикувано в ОВ C 303, 14.12.2007 г. Втората версия беше необходима, тъй като обясненията в бележките под линия бяха добавени в Хартата след първото ѝ приемане през декември 2000 г. по време на срещата на върха в Ница.

([3]) Вж. Насоки за оценка на хоризонталните концентрации в съответствие с Регламента на Съвета относно контрола върху концентрациите между предприятията, публикувани в ОВ C 31, 5.2.2004 г., стр. 5.

2.4.1 По-конкретно, тайните споразумения и, в частност, злоупотребата с господстващо положение на пазара (антитръстови правила) са несъвместими с вътрешния пазар и съответно забранени, тъй като могат, наред с другите последици, да нанесат вреди на потребителите, на предприятията и на другите участници на пазара, като работниците.

2.4.2 Също така, неправилното прилагане или неприлагането на правилата относно концентрацията на предприятията може да доведе до сериозни вреди за потребителите, предприятията и другите участници на вътрешния пазар, като работниците.

2.4.3 Подходяща база за оценка на постигнатата ефективност е потребителят да не бъде ощетен от концентрацията. За тази цел ефективността трябва да бъде съществена и да се постигне бързо, както и да е от полза за потребителите на референтните пазари в условията на конкуренция.

2.5 Относно защитата на потребителите Съюзът разполага с компетентност, споделена с държавите-членки (член 4 параграф 2 е).

2.5.1 В съответствие с новия член 12 на ДФЕС, изискванията за защита на потребителите трябва да се вземат под внимание при определянето и осъществяването на другите политики на Съюза.

2.5.2 В случая става въпрос за хоризонтален подход на политиката за защита на потребителите, изрично утвърден от първичното общностно право, на базата на който за осъществяването на вътрешния пазар е от съществено значение да се държи сметка за интереса на потребителя във всички съответни области на политиката и икономиката и да му се гарантира високо равнище на защита.

2.5.3 В предложенията за сближаване на законодателствата в областта на защита на потребителите Комисията е длъжна да приема за база високо равнище на закрила (член 114, параграф 3 от ДФЕС). Въпросното задължение на Комисията се конкретизира чрез ангажимент за подкрепа на интересите на потребителите и чрез ангажимент за осигуряване на високо равнище на защита на потребителите от страна на Съюза (член 169 от ДФЕС).

2.5.4 До момента, в общ план ([4]), хармонизирането в областта на защита на потребителите се основаваше на принципа на „*минималното хармонизиране*“, съгласно който държавите-членки имат възможността да приемат или да запазят мерките, гарантиращи по-добра защита, което понякога водеше до сблъсък между правилата за защита на потребителите и правилата за осъществяване на вътрешния пазар.

2.6 В своето становище относно „Регулиране на конкуренцията и защита на потребителите“ ([5]) ЕИСК подчертава, че въпреки ползата от свободната конкуренция за всички участници на пазара, в частност за потребителите, в либерализираните сектори с най-голямо значение свободната конкуренция е била реално ограничена, като последиците от това са били изключването от пазара на конкурентите и явното ограничаване на икономическите права на потребителите.

2.6.1 Ударение беше поставено върху необходимостта от укрепване на системите за информация и консултиране на потребителите, като за целта Европейската мрежа по конкуренция трябваше да приспособи дейността си, за да включи информацията и наблюденията, които националните или общностните организации на потребителите желаеха да предоставят, за да направят по-ефективна политиката на конкуренция на пазарите и да бъдат признати икономическите им права.

2.6.2 Относно обезщетението за понесени вреди при нарушаване на правилата за конкуренция, ЕИСК вече се е произнасял ([6]) по повод на Зелената книга на Европейската комисия, в подкрепа на изготвянето на насоки на равнище Общност, които да определят условията за подаване на искове за причинени вреди в резултат на неспазване на членове 81 и 82 от Договора.

2.6.3 Освен това, ЕИСК се е произнесъл и относно установяването на законодателство на общностно равнище за колективните искове за обезщетение, които могат да предявяват представителните организации на социални и икономически оператори на вътрешния пазар, в частност организациите на потребителите ([7]).

2.6.4 Понастоящем е в процес на изготвяне становище във връзка с Бялата книга относно исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антитръстовите правила на Европейската общност ([8]), към чието съдържание препращаме по този въпрос.

2.6.5 Настоящото становище няма претенции да разглежда въпроси, свързани с гражданските обезщетения за вреди, причинени от неспазване на антитръстовите правила, нито свързани с подаването на колективни искове от потребителските организации във вътрешния пазар, тъй като се касае за въпроси, по които ЕИСК вече се е произнасял. Целта на настоящото становище е икономическата демокрация във вътрешния пазар.

3. Понятието за икономическа демокрация във вътрешния пазар

3.1 Политиката в областта на конкуренцията има за цел създаването и запазването на условия, позволяващи функциониране на пазара в конкурентна среда, което да е от полза както за потребителите, така и за предприятията. Това предполага:

— по-ефективна борба срещу практиките, водещи до нарушаване на конкуренцията на пазара;

— създаване на необходимите условия за активно участие на потребителите в политиката в областта на конкуренцията и на всички, които имат икономически права, произтичащи от икономическата им дейност на пазара, включително работниците;

— осигуряване на постоянна информация, улесняване на провеждането на консултации и популяризиране на постигнатите резултати;

([4]) Като изключение може да се цитира Директива 2005/27/ЕО относно нелоялните търговски практики.

([5]) ОВ C 309, 16.12.2006 г., стр. 1

([6]) ОВ C 324, 30.12.2006 г., стр. 1

([7]) ОВ C 162, 25.6.2008 г., стр. 1

([8]) COM(2008) 165 окончателен. ОВ C 309, 16.12.2006 г., стр. 1

— създаване на правни инструменти или канали за адекватна защита на принципа на равенство между участниците на пазара — без да се забравят малките и средните предприятия, които също биха се ползвали в значителна степен от тази политика на Общността — на правото на собственост, на защитата на правата на потребителя и на достъпа до услугите от общ интерес.

3.2 Именно в тази перспектива се наложи да се говори за необходимостта от гарантиране на „*икономическата демокрация във вътрешния пазар*“. Успешното ѝ постигане е имплицитно обвързано с целите на Лисабонската програма, която има за цел да направи от Съюза най-конкурентоспособната и динамична икономика в света, способна да гарантира ускорен и устойчив икономически растеж, повече и по-качествена заетост, насърчавайки усилията за по-голямо социално сближаване ([9]).

3.3 За да се гарантира съществуването в рамките на вътрешния пазар на икономическа демокрация, която би подобрила качеството на живот на европейските граждани, е важно да се работи и да се постига напредък в следните три посоки:

3.3.1 На първо място, разработването и прилагането на традиционните инструменти на политиката в областта на конкуренцията, а именно антитръстовите правила и правилата относно концентрациите и държавните помощи, като специално внимание бъде отделено на определени сектори, в частност на онези, които бяха либерализирани.

3.3.1.1 Става въпрос за услугите от общ икономически интерес, при които неотдавна се премина от монополно положение към отваряне на пазара. В създалата се ситуация дадено предприятие има господстваща позиция, което доведе до ограничаване на конкуренцията в резултат на недостатъчното навлизане на нови оператори на пазара.

3.3.1.2 В този контекст би следвало да се насърчи участието на потребителите, което ще доведе до ефективно прилагане на антимонополните правила. Това би могло да стане, като им се предостави право, в момента в който открият нарушения на антитръстовите правила, да задействат съответните процедури. Основните средства за постигане на това са информирането, възпитанието и приобщаването на потребителя, както и несъмнено улесняването на легитимирането и достъпа на потребителите и техните организации, както до институциите, така и до съответните процедури.

3.3.2 На второ място, да се доразвие политиката в областта на конкуренцията, която засяга потребителите и по-общо хората, които получават доходите си от упражняване на икономическа дейност на пазара, в това число и работниците.

3.3.2.1 Практиките, които изкривяват конкуренцията и към които прибягват определени предприятия, независимо дали се отнася за съгласувани действия или за злоупотреба с господстващо положение, могат да доведат до намаляване на доходите или до увеличаване на разходите на засегнатите страни, като по този начин се нарушава правото на собственост, което те имат върху тези доходи и ги превръща в жертви на закононарушение.

3.3.2.2 Следователно последиците от нарушаването на правилата на конкуренцията могат да бъдат сравнени с непозволено присвояване на доходите на потребителите, на всички онези хора, които получават доходи от упражняваната от тях икономическа дейност и на предприятията, които оперират на пазара при спазване на правилата на конкуренцията. Това ново виждане на политиката за защита на конкуренцията би трябвало също да утвърди позицията на малките и средните предприятия, които, както е известно, са гръбнакът на европейската икономика.

3.3.3 На трето място, би следвало да се консолидира и развие необходимото сътрудничество между членовете на Европейската мрежа по конкуренция и Комисията, между националните съдилища и Комисията и между националните власти, отговарящи за конкуренцията, националните потребителски организации и Комисията.

3.3.3.1 Взаимното сътрудничество ще позволи да се вземе по-бързо решение за това кой да отговаря за разглеждането на исковете, както и за по-ефективното и бързо приключване на делата.

4. Коментари по въпросите, които оказват влияние върху понятието за икономическа демокрация

4.1 За постигането на истинска икономическа демокрация, ЕС трябва да приведе в съответствие с нуждите и очакванията на европейските потребители и на всички участници на пазара политиката си в областта на конкуренцията, както и мерките за сближаване на националните законодателства. За целта трябва да бъдат предприети конкретни действия в тези области, които да гарантират и увеличат доверието на всички заинтересовани страни в рамките на вътрешния пазар.

4.2 *Хармонизиране на законодателствата*

4.2.1 Без подобно законодателство, поне в съществени области като материалното и процесуалното право, много трудно ще може да се говори за истинска икономическа демокрация в рамките на вътрешния пазар, така както е посочено в членове 114 и следващи от ДФЕО и по-специално в член 116.

4.2.1.1 За истински вътрешен пазар може да се говори, само когато потребителите чувстват достатъчно сигурност и доверие, за да пазаруват навсякъде в Европейския съюз, убедени, че навсякъде се ползват от равностойна и ефективна защита срещу евентуалните посегателства върху техните икономически права от страна на предприятията. Трансграничното движение на стоки и услуги ще позволи на потребителите да търсят изгодни предложения и иновационни продукти и услуги, които да им помогнат да вземат най-добрите решения. Ето защо е от съществено значение да се сведат до минимум съществуващите различия между нормите за защита на потребителите в целия ЕС.

([9]) Заключения на Председателството: Европейски съвет от Фейра, 2000 г.

4.2.2 Въпреки че държавите-членки приеха национални разпоредби, в съответствие с членове 101 и 102 (предишни членове 81 и 82), все още съществуват значителни различия между националните законодателства в областта на конкуренцията. Различия, които могат да бъдат установени, както по отношение на дефинициите по същество на понятията за господстващо положение, злоупотреба, икономическа зависимост, така и по отношение на процесуалните права на потребителите, признаването на ролята на потребителските организации или отношенията между тях и националните органи за защита на конкуренцията.

4.2.2.1 Принципът на „минимално хармонизиране", използван като средство за хармонизиране на националните законодателства, е най-подходящият за обединяване на поставените цели за вътрешен пазар и защита на потребителите. Когато обаче бъде сравнен с принципа на „страна на произход" заедно с други видове „клаузи на вътрешния пазар" относно взаимното признаване на законодателството в областта на защитата на потребителите, този принцип е несъвместим с „високото ниво на защита на потребителите".

4.2.2.2 За да се постигне въпросното високо ниво на защита на потребителите, както и съответствие с последните стратегии на Общността по отношение на политиката за потребителите 2002/2006 и 2007/2013, би следвало усилията да бъдат насочени към постигане на пълно хармонизиране в конкретни области, за които се счита, че са от първостепенно значение като принципи, определения и конкретни процедурни аспекти.

4.2.3 Жертвите на нарушения на правилата в областта на конкуренцията трябва да могат да получат ефективно и пълно обезщетение, като се предотвратява неоснователното обогатяване на нарушителите. За целта биха могли да се приемат следните инструменти:

— Процедури за конфискация от страна на публичните власти на неправомерно придобити печалби. След като бъдат събрани, незаконно получените суми би трябвало да бъдат отделени за цели от общ интерес, които предварително са определени в националните законодателства, като приоритетно се използват за финансиране на публични мерки в полза на жертвите. В случай че се касае за мерки на национално равнище, те трябва да отговарят на принципите на равностойност и ефективност, установени от Съда на Европейските общности.

— Установяване на правоохранителни мерки — с административен или наказателен характер — които да бъдат ефикасни, възпиращи и пропорционални за най-тежките нарушения, които нарушават функционирането и осъществяването на единния пазар. Определението за „незаконност" трябва да се отнася за въпроси, които са от изключителната компетентност на Съюза, за да се гарантира възможно най-ефективното прилагане на общностното право чрез установяването на минимални и общи критерии за закононарушения ([10]). Договорът от Лисабон предвижда възможността за приемане на минимални разпоредби относно определянето на престъпленията и на наказателните санкции, в съответствие с обикновената законодателна процедура, като бъдат установени минимални правила в областта на особено тежката престъпност с трансгранично измерение (член 83 параграф 1 от ДФЕС).

— Публичността на санкциите може да бъде ефикасна мярка, ако бъдат създадени публично достъпни ресурси като бази данни за извършителите на нарушения и т.н. Санкциите за противоречащо на конкуренцията поведение имат възпиращ ефект за потенциалните нарушители. Публичността на решенията за налагане на санкции ще информира жертвите на нарушението за важността на делото и ще помогне за приобщаването на гражданите към мерките за защита на конкуренцията.

— При всяко положение те представляват допълнителни мерки към обезщетенията за вреди, които, както вече беше посочено, не са предмет на настоящото становище, тъй като се очаква становище във връзка с Бялата книга относно „*Исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антитръстовите правила на Европейската общност*".

4.2.3.1 За да бъде по-ефективен процесът на обезщетението за вреди, следва да се постави въпросът за правомощията на националните съдилища да се произнасят по окончателното предназначение на административните глоби и включването им към гражданското съдопроизводство за определяне на обезщетението на жертвите на нарушението.

4.2.4 Как да се съчетае пълното хармонизиране на законодателствата в определени случаи и да се избегне намаляването на защитата на потребителите в някои държави-членки би следвало да бъде една от целите, които да бъдат взети под внимание при законодателните реформи за регулиране на вътрешния пазар.

4.3 *Влияние върху основните права*

4.3.1 Нарушаването на правилата на вътрешния пазар засяга серия от основни права на Съюза, като принципа за равенство пред закона (член 20 от Хартата на основните права), правото на собственост (член 17 от ХОП), защитата на потребителите (член 38 от ХОП) и достъпа до услугите от общ интерес (член 36 от ХОП), чиято защита е задължение и на институциите и органите на Съюза. Някои от тези права, по-специално принципът на равенство пред закона или забраната за неравностойно третиране, придобиха законодателна форма в областта на конкуренцията като основен принцип на поведение на всички икономически оператори, както спрямо техните конкуренти, така и спрямо потребителите ([11]).

4.3.2 Това повдига следните въпроси:

— Необходими ли са специални мерки за защита на тези права?

— Коя би била най-подходящата мярка с оглед на общностното право?

— Следва ли да се транспонират в позитивно право, в съответствие с членове 17, 20 и 38 от Хартата на основните права, правата на потребителите, на предприятията и на всички лица, които имат икономически права, произтичащи от икономическата им дейност на пазара, включително работниците, под формата на специфични правила от общностното право в областта на конкуренцията?

([10]) Виж във връзка с това предложението на Комисията относно защитата на околната среда чрез наказателното право COM(2007) 51 окончателен и съдебната практика на Съда на Европейските общности по дела C-176/03 и C-440/05.

([11]) Виж членове 101 параграф 1 г) и 102 в) от ДФЕС.

4.3.3 Установяването на „високо равнище на защита“ би могло да се счита като средство за прилагане и защита на основните права във вътрешния пазар, докато установяването на специални мерки или единна процедура би предполагало нарастване на административната тежест. ЕИСК счита, че би било по-целесъобразно да се използват вече съществуващите инструменти, като се увеличат правомощията на потребителските организации. Би било добре чрез подходящи политики и канали да се насърчава включването в специалното законодателство на ЕС и на държавите-членки, и по-специално по отношение на определени сектори — договаряне на основни стоки и услуги, защита на конкуренцията, нелоялни практики — изрични клаузи за признаване на правата на потребителя или на всяко друго лице с икономически права, включително работниците, както и за узаконяването им. Това би помогнало за информирането и приобщаването на самия гражданин, което, както многократно е подчертавано, Комитетът счита за особено важно.

4.4 *Участие на различните действащи лица на пазара*

4.4.1 Член 15 на Договора от Лисабон установява, че за да се насърчи доброто управление и да се осигури участието на гражданското общество, институциите, органите, службите и агенциите на Съюза трябва да работят при възможно най-голямо зачитане на принципа на откритост. Прозрачността е основна предпоставка за приемането на политиките на Общността от гражданите.

4.4.2 Участието може да бъде разширено чрез установяването на ефективни механизми за комуникация между Комисията, компетентните органи в областта на конкуренцията и потребителските организации, за да бъдат предприети превантивни действия с оглед на трансграничните нарушения. За целта трябва да се намери отговор на следните въпроси:

— С какви мерки би могло да се подобри сътрудничеството?

— Как да се насърчава превантивният аспект?

Европейският парламент предлага ([12]) създаването на „европейски омбудсман за правата на потребителите“ и подкрепя идеята за назначаване на съветници, които в рамките на Европейската комисия да отговарят за връзките с потребителите. Във връзка с това възниква въпросът дали би било целесъобразно да се предвиди създаване на „ad hoc“ орган като европейски омбудсман за правата на потребителите или би било по-добре да се разширят компетенциите на вече съществуващия европейски омбудсман. С цел да се въведе критерий за разумност по отношение на използваните мерки за осигуряване на високо равнище на защита на потребителите в рамките на политиката в областта на конкуренцията и с цел да се оптимизират съществуващите ресурси, считаме, че би било достатъчно да се назначи съветник, отговарящ за връзките с потребителите ([13]) в някои служби на Комисията със специален интерес по отношение на политиката за потребителите.

4.4.3 Вероятно ще се наложи реформа на административната процедура пред Комисията за явяване по време на производство за налагане на санкции, при пълно спазване на принципа на конфиденциалност. Проблемът би могъл да се разреши чрез прилагане на принципите на член 41 от Хартата на основните права, който гарантира достъп до документите, правото на изслушване, задължението за мотивиране на решенията и правото на обжалване.

4.4.4 Би трябвало да се подобри обратната информация относно минималните правила за консултация с въвеждането на задължение всяка генерална дирекция да извършва оценка на въздействието от консултацията за всички предложения, а не само за стратегическите предложения, както припомни ЕИСК ([14]). Освен това Комисията би следвало да постави за разглеждане въпроси от съществено значение за всички европейски граждани, като въпроса за използваните езици, неутралността на въпросите и сроковете за отговор.

4.4.5 След като беше прието, че имат право да извършват действия в рамките на всяко исково производство, ролята, която могат да играят сдруженията на потребителите и други представителни организации, е един от въпросите, които трябва да бъдат решени с помощта на подходящ законодателен инструмент, когато приключат обсъжданията по гореспоменатата Бяла книга относно исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антитръстовите правила на Европейската общност.

4.4.6 Много е важно гражданите да осъзнаят колко е важно да участват в политиката в областта на конкуренцията. Забранените практики, като например картелите, учредявани между определени предприятия, не трябва да се възприемат от гражданите като недосегаеми или които могат да бъдат решени само по високите политически или икономически етажи, а като практики, които имат сериозни социални последици и които застрашават и понякога нарушават правото на собственост на жертвите. Ето защо трябва да бъдат проведени обсъждания и да се намерят решения относно: най-подходящите мерки за запознаване и приобщаване на европейския потребител, така че той да е наясно с последиците от такъв вид незаконни практики, като за целта, на първо място, би следвало да се продължи насърчаването на дейността на Европейските потребителски центрове във всичките ѝ аспекти. От

([12]) Доклад на европейския депутат Lasse Lehtinen относно стратегическата програма за потребителите 2007—2013 г.

([13]) В член 153, параграф 2 от ДЕС се казва, че „изискванията за защита на потребителите се вземат под внимание при определянето и осъществяването на другите политики и действия на Съюза“. Това задължение се отнася за всички длъжностни лица на европейските институции. Съветникът, отговарящ за връзките с потребителите, би могъл да допринесе за информиране на другите длъжностни лица и да им припомня да спазват в ежедневната си работа ангажиментите, които са поели към гражданите.

([14]) Виж Зелена книга „Европейска инициатива за прозрачност“ — ОВ C 324, 30.12.2006 г.

съществено значение е да продължи да се инвестира в откриването на центрове поне в основните градове на всяка държава-членка, както и в разработването на рекламни кампании, както общи, така и специфични за определени сектори, които ще позволят гражданинът да бъде запознат бързо и лесно с правата си на потребител и с центровете или организациите, към които трябва да се обърне в случай на иск или когато има нужда от съвет.

4.5 *Услугите от общ интерес*

4.5.1 Правно основание за намеса на Общността в областта на услугите от общ интерес съществува в член 14 от ДФЕС и Протокол № 26. За да се запази съществуването на високо ниво по отношение на качество, безопасност, достъпност и равно третиране и да се насърчава универсалният достъп до тези услуги и правата на потребителите, трябва да се обсъдят и решат следните въпроси:

— Как да се извършват периодични оценки на общностно равнище?

— Какви мерки трябва да се приемат с оглед на нарушенията на конкуренцията в наскоро либерализираните сектори?

— Какво да се направи, за да може отварянето на пазарите да е от полза за потребителите?

4.5.2 В общ план липсата на прозрачност при управлението на тези услуги, както и неоправданите цени, налагани на промишлените клиенти и на потребителите, налагат решаването на повдигнатите въпроси.

4.6 *Ролята на политиката в областта на конкуренцията във вътрешния пазар*

4.6.1 Установяването на антитръстови правила, необходими за функционирането на вътрешния пазар, е от изключителната компетентност на Съюза.

4.6.2 Политиката в областта на конкуренцията трябва да гарантира на потребителите най-добрия избор по отношение на цена, качество и разнообразие, в частност по отношение на основни стоки и услуги като храни, жилищно настаняване, образование, здравеопазване, енергетика, транспорт и далекосъобщения, като ги предлага на най-ниски цени за потребителите.

4.6.3 Въпреки това, като крайна цел следва да се добави ефективността на пазара, подобряването на качеството на живот и благосъстоянието на потребителите. За постигането на това е необходимо да се установи законодателна рамка за активното участие на потребителите вместо превръщането им в пасивни субекти на понятието благосъстояние.

4.6.3.1 За целта настоящата законодателна рамка трябва да еволюира към пренасочване на тълкуването на законодателните норми или към създаването на нови правни органи за политиката в областта на конкуренцията. И накрая, следва да се предвиди приемането на нови правни мерки, които да допълнят или заменят сега действащите.

Брюксел, 3 декември 2008 г.

Председател на Европейския икономически и социален комитет

Mario SEPI

Генерален секретар на Европейския икономически и социален комитет

Martin WESTLAKE